Block 3: Programmering

Beräkningsvetenskap I

Sanningar om programmering

- Ett *program* är ett antal kommandon och särskilda kontrollstrukturer lagrade i en eller flera filer
- Att utveckla och skriva program kallas att *programmera*
- Att programmera – att se till att datorn löser det problem man vill lösa. Det handlar om *problemlösning*
- Att skriva ett program kräver förarbete med t ex papper och penna innan man sätter sig vid datorn. Viktiga delar är att formulera *algoritm* och välja *datastrukturer* (hur data ska lagras)

Ett vardagsexempel

Algoritmer använder vi även till vardags.
Ett exempel:

Indata:

Ingredienser 4 portioner:
1 stor hackad gul lök
2 msk olja
+ 1 msk smör
1 tråg (350 g) strimlat kycklingkött
1 tsk mald kanel
1 tsk mald ingefära
1/2 tsk grovmalen peppar
1/2 g saffran
2 tsk salt
2 stora tomater
8 strimlade aprikoser
ca 2 dl vatten
citronklyftor till servering

Ett vardagsexempel (forts.)

Algoritm exempel, forts

Algoritmen:

Så här gör du:
Fräs löken mjuk i panna med hälften av matfettet. Lägg över på en tallrik. Lättbryn köttet i panna med resten av matfettet. Krydda med kanel, ingefära, peppar, saffran och salt. Krama kärnorna ur tomaterna, grovhacka och blanda i köttet tillsammans med aprikoserna.
Häll på vatten och sjud 4 minuter under lock. Smaka av. Servera kycklingen på couscous (koka enligt råd på förpackningen), som blandats med 500 gram kålrot i små tärningar, kokta i 5 minuter och servera avsilad

Utdata: Kycklingtagine och couscous

Programmet som recept

- Detaljerad steg-för-steg-beskrivning av hur uppgiften ska lösas
- Utgår från en repertoar av grundläggande operationer
- Inget får underförstås.
  Det enda som får förutsättas är att den som ska följa receptet har kännedom om de grundläggande operationerna

Grundläggande byggstenar i algoritmer / program

- Tilldelning (av värden till variabler)
- Grundläggande operationer (räkna, hantera text, läsa indata, skriva utdata, etc)
- Kontrollstrukturer:
  Alternativ
  Upprepning
- Uppdelning av algoritmen i mindre komponenter (funktioner, procedurer, objekt)

Programmeringsprocessen

Programmeringsprocessen innehåller mycket mer än att skriva programtexten

- **Formulering av problemet**
- **Analys av problemet**
- **Design av programmet**
- **Implementering**
- **Testkörning och felsökning**
- **Dokumentering**

Exempel 1: Formulering

Skriv ett program som läser in två tal , beräknar medelvärdet av dessa och skriver ut resultatet

I detta exempel tränar vi på tilldelning och räkneoperationer

Exempel 1: Analys

Analys av problemet:

a. Vilka indata är nödvändiga?
   Svar: Två tal
b. Av vilken typ är indata? [Begreppet datatyp]
   Svar: Reella tal
c. Uppkommer det några specialfall?
   Svar: Inte i det här exemplet.
d. Vad är utdata? Av vilken datatyp?
   Svar: Ett reellt tal

Exempel 1: Algoritm

- Grov algoritmformulering
  Bryt ner problemet i delproblem

  Med hjälp av naturligt språk
  1. Läs in två tal.
  2. Beräkna medelvärdet.
  3. Skriv ut medelvärdet.

Exempel 1: Algoritm

- *Pseudokod*
  Naturligt språk + variabler, d v s bryt ned i mindre delar.
  Eftersträva samma detaljnivå som i det slutliga programmet.
  1. Skriv ledtext: **`Ge två heltal...`**
  2. Läs in de två talen, namnge variablerna, t ex **`tal1`** och **`tal2`**
  3. Beräkna medel och tilldela variabel **`medel`**
     `medel = (tal1 + tal2)/2`
     eller
     använd MATLAB-funktionen **`mean`**.
  4. Skriv ut resultatet (värdet av variabeln **`medel`**)

Exempel 1: Implementering

- För att få fram själva programmet måste algoritmformuleringen översättas till programtext/kod, d v s
  algoritm → programspråk
- Kan vara vilket programspråk som helst, t ex C, C++, Matlab eller något annat
- Måste då känna till vilka element i språket som motsvarar de olika instruktionerna i algoritmen

Att skriva program i Matlab

- I Matlab läggs koden alltid i m-filer, t ex i MittProgr.m
- Två varianter
  - kommandofiler (skript)
  - funktioner
- Kommandofiler har du redan använt, funktioner senare
- Vanligen använder man en kombination av båda

Exempel 1: Implementering

```
% prog1
% Program som beräknar medelvärdet
% av två tal

disp('Ge två tal:');
tal1 = input('Tal 1: ');    % inläsning
tal2 = input('Tal 2: ');
medel = mean([tal1, tal2]); % beräkna medel
% utskrift
texten = ['Medelvärdet av talen är ', …
num2str(medel)];
disp(texten);
```


Exempel 1

- *Exekvering,* d v s körning, av programmet ger följande

```
>> prog1
Ge två tal:
Tal 1: 3
Tal 2: 6
Medelvärdet av talen är 4.5
```

Här har *användaren*, d v s den som kör programmet, matat in talen 3 och 6.

Exempel 1

- Några lärdomar
  - Matlab-program lagras i m-filer,
  - Programmet utförs sekventiellt, rad för rad, uppifrån och ner
  - Använd kommentarer (efter %-tecken)
    - Inledande kommentar som kort förklarar var programmet gör (skrivs ut vid **`help prog1`**)
    - Kommentarer inne i koden som förklarar vad som görs i olika avsnitt
  - Några inbyggda funktioner som används
    - input, disp, mean, num2str

Exempel 2: Formulering

Skriv ett program som läser in två tal, beräknar kvoten mellan talen och skriver ut denna.

I detta exempel tränar vi på kontrollstrukturen alternativ

Exempel 2: Analys

- Analys av problemet

a. Vilka indata är nödvändiga?
   Svar: Två tal
b. Av vilken typ är indata?
   Svar: Reella tal
c. Uppkommer det några specialfall eller komplikationer?
   Svar: Ja, om nämnaren är lika med noll. Programmet bör kolla om nämnaren är noll och i så fall ge felutskrift
d. Vad är utdata? Av vilken datatyp?
   Svar: Kvoten, reellt tal

Exempel 2: Algoritm

- Algoritmformulering, pseudokod
  1. Skriv ledtext: **Ge två tal**,....
  2. Läs in värden till variablerna **taljare** och **namnare**.
  3. **Om namnaren är 0 så**
     skriv ut ett felmeddelande
     annars
     sätt **kvot = taljare/namnare**
     skriv ut resultatet, dvs värdet av **kvot**

Exempel 2: Implementering

```
% prog2
% Program som beräknar kvoten av två tal.

disp('Ge två tal'); % Inläsning av tal
taljare = input('Ge täljare: ');
namnare = input('Ge nämnare: ');

% Beräkna kvot
if namnare == 0
   disp('Division med noll!');
 else
   kvot = taljare/namnare;
   disp(['Kvoten blir: ', num2str(kvot)]);
end
```


Exempel 2

- Exekvering, körning ger

```
>> prog2
Ge två tal
Ge täljare: 1
Ge nämnare: 2
Kvoten blir: 0.5

>> prog2
Ge två tal
Ge täljare: 2
Ge nämnare: 0
Division med noll!
```


Exempel 2

- Några lärdomar
  - If-satser är en grundläggande struktur som finns i programmering
  - Används för att hantera olika specialfall, *alternativ*
  - Vilken gren i if-satsen som kommer att användas styrs av logiska operatorer - **namnare==0** är antingen sant eller falskt
  - Observera skillnad mellan = och ==
    - = ger tilldelning, t ex **a=3** medför att **a** tilldelas värdet 3
    - == kontroll om likheten sann, antingen sann eller falsk
  - Avsluta if-sats med **end**

Exempel 2

- ”Lek” med logisk operator

```
>> 3 == 3
  ans = 1
>> t = (3 == 3)
  t = 1
>> t = (3 == 2)
  t = 0
>> a = [1 2 2 0];
>> a == 0
  ans = 0  0  0  1
>> a == 2
  ans = 0  1  1  0
```


Exempel 3: Formulering

Skriv ett program som läser in ett visst antal tal och sedan beräknar summan samt medelvärdet av dessa.

Resultaten skall skrivas ut.

Låt användaren först tala om hur många tal som ska behandlas.

I detta fall tränar vi på kontrollstrukturen *upprepning ett visst antal gånger*

Exempel 3: Analys

- **Analys av problemet**
  a. Vilka indata är nödvändiga?
     Svar: Antalet tal (**`antal`**) och vektor där talen lagras (**`tal`**)
  b. Av vilken typ är indata?
     Svar: **`antal`** heltal, **`tal`** reella tal, lagrade i en datastruktur i form av en vektor
  c. Uppkommer det några specialfall eller komplikationer?
     Svar: Ja, om **`antal`** är **`0`**.
  d. Vad är utdata? Av vilken datatyp?
     Svar: Summan är ett reellt tal, medel är ett reellt tal. Inga vektorer.

Exempel 3: Algoritm

1. Ledtext: **`'Ge antalet tal:´`**
2. Läs in **`antal`**.
3. Upprepa: **För `i=1,2,3,...,antal`**
   Läs in ett tal och lagra som element nummer **`i`** i vektor **`tal`**
4. **Om `antal` ≤ 0 så**
   Skriv: 'Inga tal har bearbetats.'
   annars
   Beräkna summa:
   `summa = sum(tal)` (Matlab-funktion)
   Beräkna medelvärde:
   `medel = summa/antal`
   Skriv ut resultatet, dvs **`summa`** och **`medel`**

Exempel 3: Implementering

```
% Program som beräknar medelvärde och summa
% av tal. Antalet tal läses in initialt.
antal = input('Ge antalet tal: ');
tal = zeros(1,antal); % Initiera tal-vektor
for i = 1:antal
  tal(i) = input(['Ge tal nr ', …
                  num2str(i), ': ']);
end
% Beräkna summa och medel och skriv ut
if antal <= 0
  disp('Inga tal har bearbetats.');
else
  summa = sum(tal);
  medel = summa/antal;
  disp(['Summa = ', num2str(summa),...
        ' och medel = ', num2str(medel)]);
end
```


Exempel 3

- Körning ger

```
>> prog3
Ge antalet tal: 5
Ge tal nr 1: 4
Ge tal nr 2: 6
Ge tal nr 3: 7
Ge tal nr 4: 1
Ge tal nr 5: 3
Summa = 21 och medel = 4.2

>> prog3
Ge antalet tal: 0
Inga tal har bearbetats.
```


Exempel 3

- Några lärdomar
  - "Upprepning ett visst antal gånger" är en grundläggande kontrollstruktur i programmering
  - Kallas i många programspråk för *for-loop*
  - **`for i=1:antal`** (Matlab-syntax) betyder på svenska *för i-värdena 1, 2,.., antal* och innebär att variabeln **`i`** kommer att starta med värdet 1 och successivt räknas upp
    i=1
    i=2
    ... osv
    tills man nått upp till *antal*
  - Obs att man måste veta antalet varv på förhand (**`antal`** måste vara definierad)
  - Avsluta for-loop med **end**

Exempel 4: Formulering

- Modifiera exempel 3 så man inte vet innan hur många tal som skall läsas in, utan stanna inläsningen då <enter> ges.

Skriv ett program som läser in tal tills <enter> ges. Beräkna summan samt medel av talen och skriv ut dessa.

I det här exemplet tränar vi på kontrollstrukturen *upprepa så länge ett visst villkor är uppfyllt*

Exempel 4: Analys

- Inläsningen av tal ska stoppas då man trycker på <enter>-tangenten. Hur kan man testa detta?
- <enter>-tangenten vid inläsning ger som resultat att ”tomma mängden” läses in, en tom variabel.
  Om en variabel, t ex variabeln **`t`** är tom, kan i Matlab testas med **`isempty(t)`**

Exempel 4: Analys

- **Analys av problemet**
  a. Vilka indata är nödvändiga?
     Svar: Ett antal tal.
  b. Av vilken typ är indata? Heltal, reella tal?
     Svar: Reella tal, lagras i vektor **`tal`**.
  c. Uppkommer det några specialfall eller komplikationer?
     Svar: Ja, om inga tal läses in utan <enter> ges direkt – antal blir då noll
  d. Vad är utdata? Av vilken datatyp?
     Svar: Summan och medel är reella tal

Exempel 4: Algoritm

1. Ledtext: Ge tal, avsluta med **`return`**
2. Initiera räknaren: **`antal = 0`**
3. Initiera tal-vektorn till tom vektor
4. Läs in 1:a talet innan loopen, placera i **`t`**.
5. Upprepa: **Så länge som `t`** är icke-tomt
   Placera **`t`** sist i talvektorn **`tal`**
   Räkna upp räknaren: **`antal = antal + 1`**
   Läs ett nytt tal och lagra i **`t`**
6. **Om `antal`** är 0 **så**
   se uppgift 3

Exempel 4: Implementering

```
% prog4
% Program som beräknar medelvärde och summa av tal
% Inläsningen avslutas med <enter>

disp('Ge tal, avsluta med <enter>');
antal = 0;  % räknare initieras
tal = [];   % tal initieras till tom vektor
t = input('Ge första talet: ');

while ~isempty(t) % Loopa så länge som t icke-tom
  tal = [tal t];   % Placera talet i tal-vektorn
  antal = antal + 1;     % utöka antal
  t = input('Ge nytt tal: '); % läs nytt tal
end
if antal == 0
  se exempel 3
end
```


Exempel 4

- Körning ger

```
>> prog4
Ge tal, avsluta med <enter>
Ge första talet: 41
Ge nytt tal: 50
Ge nytt tal: -4
Ge nytt tal: 0
Ge nytt tal:
Summa = 87 och medel = 21.75
```


Exempel 4

- Några lärdomar
  - ”Upprepning så länge ett visst villkor är uppfyllt” är en grundläggande kontrollstruktur i programmering
  - Kallas i allmänhet för *while-loop*
  - I Matlab: avsluta while-loop med **end**

Stora problem och m-filer

- Hittills har vi haft *en* m-fil (kommandofil) för varje program när vi löst ett problem eller skrivit Matlab-kod direkt i kommandofönstret
- Större problem måste delas upp i *delproblem*, var och en med egen algoritm
- Varje delproblem löses för sig oberoende av det större problemet
- Man behöver på det sättet bara ha kontroll över ett delproblem i taget

Huvudprogram och underprogram

- Delproblemen blir vanligen en egen Matlab-funktion, eller flera funktioner (delproblemen kan innehålla egna underprogram)
- Större program blir uppdelade i fler *delprogram* (underprogram), dvs flera m-filer per problem (*funktionsfiler* och *kommandofiler*)
- En av m-filerna (vanligen kommandofil) utgör själva *huvudprogrammet* – detta styr problemlösningen och *anropar* funktionerna.

Kommandofiler och funktioner

- En *kommandofil* är ett sätt att ”lagra” kommandon som annars skulle skrivits interaktivt. Genom att köra filen så exekveras alla kommandon i den. Inga parametrar.
- *Funktioner* kan liknas vid en ”svart låda”. Man stoppar in *indata (inparametrar)* och får som resultat *utdata (utparametrar)*.

- Den svarta lådan har **egna variabler**, för mellanlagring av data, som vi utanför ej behöver bry oss om (eller kan se)

Kommandofiler och funktioner

- Skriv i filen **`cossin.m`** följande funktion:

```
function [x, y] = cossin(x0, x1, n)
% [x, y]=cossin(x,y,n)
% Beräknar cos(x)+sin(x) på intervallet
% [x0 x1] i n punkter
x = linspace(x0,x1,n);
y = cos(x)+sin(x);
```

- Funktionen anropas t ex genom:

```
>> xstart=0; xslut=pi; n=100;
>> [x1,y1] = cossin(xstart,xslut,n);
```


Kommandofiler och funktioner

```
>> [x1, y1] = cossin(xstart,xslut,n);
```

```
function[x, y] = cossin(x0, x1, n)
x = linspace(x0,x1,n);
y = cos(x)+sin(x);
```

Utanför funktionen		i funktionen		utanför funkt
xstart	→	x0		
xslut	→	x1		
n	→	n		
		x	→	x1
		y	→	y1

Kommandofiler och funktioner

Olika anrop till samma funktion

```
>> [t, u] = cossin(0,2*pi,50);
```

eller...

```
>> [a, b] = cossin(0,2*pi,50)
```

Medför att **a** och **b** skrivs ut (inget semikolon)

eller...

```
>> a1 = 0; a2 = 2*pi;
>> cossin(a1,a2,50);
```

Utdata lagras inte i någon variabel

Kommandofiler och funktioner:

Observera också …

```
>> [t, u] = cossin(0,2*pi,50);
```

Variablerna x och y, som bildas i **cossin**, är bara tillgängliga ”internt” i funktionen.

Variablerna t och u, som bildas i huvudprogrammet eller kommandofönstret är bara tillgängliga där.

Man säger att variablerna är *lokala*

All kommunikation av data mellan de olika programkomponenterna sker genom *parameteröverföring*

Programmeringsprocessen

- **Formulering av problemet**
  - Vilka resultat vill vi ha?
  - Vad ska göras?
  - Vilka indata behövs?
  - Vilka utdata (grafer etc)

Specifikation av problemet kräver ofta kontakt med de som ska arbeta med programmet, t ex sjukvårdspersonal för system inom sjukvården

Programmeringsprocessen

- **Strukturering, analys av problemet**
  - Dela upp i mindre delproblem
    Färdiga kommandon för vanliga delproblem, övriga får man lösa själv
  - Vilken information, dvs *indata* behövs för delproblemen?
  - Vad har indata för *typ*?
    Är det matris, vektor, sträng, reellt tal, heltal… ?
  - Hur löser man problemet i det mest *generella fallet*? Lös inte ett speciellt fall utan alla.
  - Finns det *specialfall*? Hur löser man dessa?
  - Vilken information, *utdata,* skall meddelas?

Programmeringsprocessen

- **Algoritm**
  Bestäm lösningsmetod och formulera *algoritm*, dvs en följd av instruktioner och kommandon som i detalj beskriver vad som skall göras i programmet för att lösa delproblemet.

  Definition av *algoritm:*
  "En systematisk procedur som i ett ändligt antal steg utför en beräkning eller löser ett givet problem."

Programmeringsprocessen

- **Kodning / implementering**
  Algoritmen omformas till programspråk (i vårt fall Matlab)
  - I princip att översätta algoritmen till kod
  - Instruktionerna måste vara *språkligt korrekta*, annars protesterar datorn.
  - Däremot *logiska fel* hittar inte datorn - datorn utför alla programinstruktioner exakt som du definierar dem!

  Tips!
  undvik onödiga fel genom att tänka och skissa algoritmer först, innan du sätter dig och kodar vid datorn.
  Starta med miniprogram och utöka efter hand. Lägg in ”flashigheter” sist när allt fungerar.

Programmeringsprocessen

- **Felsökning och testning**
  Ovanligt att program fungerar korrekt från början. Måste testköra för olika indata, försöka hitta felen för att sedan rätta till dem och köra igen. Kallas *avlusning* (*debugging*).

- **Dokumentering**
  För att ett program skall vara användbart för andra, måste det dokumenteras och kommenteras.
  - Se till att koden innehåller "lagom med kommentarer” på vettiga ställen (dvs %-rader i MATLAB)
  - I professionell programmering brukar man ha separata dokument där strukturen beskrivs

Kontrollstrukturer

- I programmering används några få grundläggande s k *kontrollstrukturer*
  - Alternativ: if
  - Upprepning: for och while
- Strukturerna avslutas alltid med **end** i Matlab
- Kod indenteras (indrag) så att man tydligt ser var olika satser börjar och slutar, t ex

```
if t~=0
    disp('...');
    kvot = a/t;
       ...
end
```


Kontrollstrukturer

- *Alternativ*, **if** (och **switch**)
  För alternativ kan man använda **if** eller **switch**. Vanligast med **if**

```
if logiskt uttryck
    satsgrupp
end
```

- **Ex)**

```
x = input('Give a number x: ');
if x > 0
    disp('x is greater than zero!')
end
```


Kontrollstrukturer

- Finns varianter med "else":

```
if logiskt uttryck 1
    satsgrupp 1
else
    satsgrupp 2
end
```

eller t ex

```
if logiskt uttryck 1
    satsgrupp 1
elseif logiskt uttryck 2
    satsgrupp 2
else
    satsgrupp 3
end
```


Kontrollstrukturer

- Viktigt att man i if-satser täcker alla möjligheter och de olika grenarna inte logiskt överlappar varandra. Ofta bra med sista **else** som täcker ”resten”
- **Ex)**

```
x = input('Give a number x: ');
if x > 0
    disp('x is greater than zero!')
elseif x >= 0
    disp('x is greater than or equal to
    zero!')
end
```

...inte så bra! Varför?

Kontrollstrukturer

- **Ex)** Vi antar att **result** har tilldelats ett värde som ska representera resultat av ett tärningskast

```
if (result==1 | result==3 | result==5)
    disp('odd number of eyes')
elseif (result==2 | result==4 | result==6)
    disp('even number of eyes')
else
    disp('What kind of dice is this?')
end
```

Tecknet **|** betyder ”eller” (logiskt eller)

Kontrollstrukturer

- Detta kan även lösas med strukturen **switch**

```
switch result
  case {1,3,5}
    disp('odd number of eyes')
  case {2,4,6}
    disp('even number of eyes')
  otherwise
    disp('What kind of dice is
          this?')
end
```

Kontrollstrukturer

- Allmänt **switch**

```
switch uttryck
   case värde 1
        satsgrupp 1
   case värde 2
        satsgrupp 2
             ...
   case värde n
        satsgrupp n
   otherwise
        satsgrupp
end
```

switch kan ses som en variant av **if**. Är ibland enklare att använda

Kontrollstrukturer

- Upprepning, **for** och **while**
  - Upprepning med **for** innebär att en satsgrupp blir utförd ett förutbestämt antal gånger.

```
for variabel = uttryck
     satsgrupp
end
```

```
Ex)
 % Bygg upp en vektor med for-loop.
 x = [];     % Starta med tom vektor
 for k = 1:5
   x(k) = input('Ge element i x:');
 end
```


Kontrollstrukturer

- Upprepning med **while** används när man på förhand inte vet hur många gånger en satsgrupp ska utföras

```
while logiskt uttryck
     satsgrupp
end
```

```
Ex)
 x = [];  % Tom vektor vid start
 a = 1;
 while a > 0  % stopp om <= noll
    x = [x a];
    a = input('Enter value: ');
 end
```


Relationsoperatorer

- Har nu även sett exempel på s k *relationsoperatorer*

<	Mindre än
<=	Mindre än eller lika med
>	Större än
>=	Större än eller lika med
==	Lika med
~=	Skilt från

- Ger värdet **true** (*sant*) eller **false** (*falskt*)
- I MATLAB gäller att om något är sant så har det värdet 1 och om något är falskt så har det värdet 0.

Logiska operatorer

- Följande *logiska operatorer* finns i MATLAB:

&	och	**~**	negation (inte)
|	eller	**xor**	exklusivt eller

A & B	sant om både A och B är sanna
A | B	sant om antingen A, B, eller båda är sanna
~A	sant om A är falskt och falskt om A är sant
xor(A,B)	sant om A är sant eller om B är sant (ej sant om både A och B är sanna)

Relationsoperatorer

- "Lek" med relationsoperatorer

```
>> t=true
t =
     1
>> t=false
t =
     0
>> x = -2:2
x =
   -2  1  0  1  2
>> x == 0
ans =
    0  0  1  0  0
>> x ~= 0
ans =
    1  1  0  1  1
```

```
>> x > 0
ans =
    0  0  0  1  1
>> x >= 0
ans =
    0  0  1  1  1
>> (x==0) | (x==1)
ans =
    0  0  1  1  0
>> (x==0) & (x==1)
ans =
    0  0  0  0  0
```

Kommandofiler och funktioner

- En funktion måste alltid börja med funktionshuvud, t ex

```
function [x, y] = cossin(x0, x1, n)
```

utparametrar inparametrar

Obs! inled alltid med **function**

- Alla variabler inne i funktionen är lokala, dvs existerar inte utanför funktionen
- Filnamn måste överensstämma med funktionsnamn, dvs här cossin.m

Kommandofiler och funktioner

- Kommandofiler
  är ofta specifika för ett visst problem som skall lösas. Kan vara svåra att återvända
- Funktioner
  är lättare att återanvända i flera program för olika problem av liknande sort (jfr Matlabs inbyggda funktioner)
- Att skriva funktioner
  - tänk först på vad som ska in och vad som ska ut ur funktioner, dvs in- och utparametrar
  - Ha inga onödiga utskrifter, vanligen bara varningsutskrifter – användaren bestämmer om något ska skrivas ut eller ej

Kommandofiler och funktioner

- Det finns många inbyggda (fördefinierade) funktioner i MATLAB

Exempel:

```
if abs(sum(x)) > 10
    plot(x,y)
end
```

Egentligen är **abs**, **sum**, **plot** funktioner i filerna **abs.m**, **sum.m**, **plot.m**

Funktioner exempel

Funktion som beräknar medelvärdet av två tal.

```
function z = medelfunk(x, y)
% z = medelfunk(x,y)
% Beräknar medelvärdet av två tal, x, y
z = ( x + y )./2;
```

Anrop från kommandofilen **main.m**:

```
a=2; b=6; c = medelfunk(a,b);
disp(['medel = ', num2str(c)]);
```

Ger vid körning resultatet

```
>> main
 medel = 4
```

Här: två in och en utparameter

Funktioner exempel

- Inledande kommentarer i funktioner visas då man använder **help**-kommandot (precis som i kommandofiler)

```
>> help medelfunk

  z = medelfunk(x,y)
  Beräknar medelvärdet av två tal, x, y
```

- Kommentaren bör beskriva hur man anropar funktionen och kort vad den gör – man ska kunna använda funktionen bara genom hjälp-texten

Okänt antal parametrar

- En funktion kan ha egenskapen att den anropas med olika antal parametrar olika gånger.
  - **nargin** = antal inparametrar vid anrop
  - **nargout** = antal utparametrar vid anrop

Ex)

```
function [x, y] = cossin(x0, x1, n)
% [x, y]=cossin(x,y,n)
% Beräknar cos(x)+sin(x) på [x0 x1] i
% n punkter
if (nargin==2), n=100; end
x = linspace(x0,x1,n);
y = cos(x)+sin(x);
```

Okänt antal parametrar

- Kan nu anropas med t ex

```
>> [x, y] = cossin(0, 2*pi);
```

  då sätts n till 100 i funktionen

- …eller t ex

```
>> [x, y] = cossin(0, 2*pi, 200);
```

- Ett sätt att ha s k defaultvärden i funktioner

Olika sorters fel

Det finns tre typer av fel, s k buggar som kan inträffa i program

- Syntaxfel
  Ett grammatiskt fel. Kan ej översätta Matlab-koden till "datorkod". Felmeddelanden från Matlab inte alltid så lätta att tolka.
- Exekveringsfel
  Fel som uppkommer under körningen och medför att programmet "kraschar", dvs slutar exekvera, kallas exekveringsfel eller runtime-fel.
- Logiska fel
  Programmeraren har tänkt fel, men programmet kör. Svårupptäckt.

Vanliga syntaxfel i MATLAB

- Skrivfel, t ex **`plott(x,y);`**
- Utelämnade tecken
  t ex multiplikationstecknet, *: **`3(x+5)`**
  eller **`if ~( (x > 0) & (y < pengar*17)`**
  eller **`if ( x = 1 )…`**
- Felstavat variabelnamn

```
skyldigMig = 50;
if SkyldigMig > 100
```

- Oidentifierade variabler
  t ex glömt initiera **`sum`** före loop

```
for i=1:5, sum=sum+i; end, sum
```


Vanliga syntaxfel i MATLAB

- Glömd punkt vid elementvisa operationer, ger

```
??? Error using ==> ^ Matrix must
be square.
```

- Skrivit **`else if`**, istället för **`elseif`**
- Slarv med kolon, komma, semikolon

Goda råd vid programmering

1. Ha enbart en sats per rad
2. Indentera (flytta in text) på vettigt sätt.
3. Använd blanka rader för att dela upp koden i segment, t ex före/efter block
4. Kommentera varje block
5. Använd vettiga variabelnamn och funktionsnamn
6. Dokumentera gärna variabler och förklara
7. Ha ett "dokumentationshuvud" i början av filen

Kanske fel kan undvikas om koden uppfyller detta ☺

Goda råd…

- Effektiv programmering:
  - I största möjliga grad bör *vektoroperationer* användas
    Ex) Antag att $f = (f_1, f_2, \ldots, f_n)$ skapats och vi vill beräkna $f_1 + 2f_2 + \ldots + 2f_{n-1} + f_n$

```
% Metod 1
tmp = f(1);
for k = 2:n-1
     tmp = tmp + 2*f(k);
end
sum = tmp + f(n)
```

Goda råd…

- Effektiv programmering:
  - Ex forts) Utnyttja att **sum** är en s.k. skalärprodukt mellan *(1,2,…,2,1) och* $(f_1, f_2,\ldots,f_n)^T$

```
% Metod 2
sum = [1 2*ones(1,n-2) 1]*f';
```

Metod 2 är mycket snabbare!

> Tecknet ' i **f'** betyder transponat, dvs f^T

Informationsteknologi

Goda råd…

- Effektiv programmering:
  - Behandla vektorer och matriser som "vilka variabler som helst"
  - Skriv generellt. Undvik att skriva funktioner som bara fungerar för ett problem.
  - Undvik siffror inne i loopar och inne i program. Använd bokstäver och sätt konstanter och parametrar initialt i koden.

Informationsteknologi

Goda råd…

- Effektiv programmering

```
[m,n] = size(A);
for i = 1:m
  for j = 1:n
    A(i,j) = A(i,j)-…
  end
end
```

är bättre än t ex

```
for i = 1:500
  for j = 1:400
    A(i,j) = A(i,j)-…
  end
end
```